

ASKERİ MALZEME SATIŞI VE YABANCI ASKERİ PERSONEL

14 Nisan 1969

Görüşülmekte olan yasa bize çok önemli, ama önemi oranında içeriği açık olmayan bir yasa gibi görünüyor. Bunun için de hemen baştan itiraf edelim ki, bu yasanın getirdiği hükümler üzerinde ciddi tereddütlerimiz ve hatta kuşkularımız var.

İlk bakışta yasa teknik bir yasaymış gibi görünüyor; kadro dışı veya ihtiyaç fazlası malzemenin elden çıkarılmasına ait bir yasa gibi. Oysa dikkat edilirse, bu yasa asla teknik bir yasa değil, tamamen politik nitelikte bir yasadır. Öngörülen hedef, bazı ülkelere askeri yardımda bulunmak. Tabii hangi ülkeler düşünülüyor, öngörülüyor onu da bilemiyoruz, yalnız, “dış politikası Türkiye’ninkine aykırı olmayan” gibi bir genel bir koşul var. Fakat herhalde daha somut olarak belli ülkeler düşünülüyor ve bu yasadan amaç o ülkelere yardımdır. Eğer politik nedenlerle herhangi bir ülkeye yardım edilmeye karar verilecekse veya uygun görülecekse, hiç kuşku duymam ki, o zaman mutlaka o yardımı gerçekleştirmek için kadro dışı veya ihtiyaç fazlası malzeme bulunacaktır. Ama hiç kuşku duymuyorum ki, yardımın asıl nedeni, “elde gerçekten kadro fazlası malzeme var, ihtiyaç fazlası malzeme var da, onu şu ya da bu şekilde elden çıkaralım” gibi bir şey olmayacak. Aslında karar, politik karar olacak ve dediğim gibi yardıma karar verildikten sonra nasıl olsa “kadro dışı ihtiyaç fazlası” denen malzeme bulunacaktır, silahlar bulunacaktır. Onun için yasa, görünüşüne karşın, tamamen politik nitelikte bir yasadır.

Biz gerek teknik, gerek politik bakımından bu yasaya karşı çıkıyoruz. Teknik bakımdan karşı çıkıyoruz, çünkü Türkiye kendisi, ünlü deyimle, muhtacı himmet bir durumda. Kendimiz sağdan soldan yardım, hibe peşinde koşuyoruz. Bütün övülen, milyarları bulan yardımlara karşın, her yıl Milli Savunma bütçesiyle ilgili raporlarda, ne yazık ki, Silahlı Kuvvetlerimizin kabul edilebilir asgari bir düzeye bile ulaşmadığı belirtiliyor ve biz bu durumda iken başka ülkelere ya değerinden düşük olarak, hatta hiç bedelsiz hibe olarak yardımda bulunacağız.

Türkiye’nin durumunda olan bir ülkenin kimseye ne hibe edecek, ne de değerinden düşük satacak hiçbir şeyi olmaması gerekir. Olsa olsa ancak, gerçekten malzeme kadro dışı ise, gerçekten fazla malzeme veya silah niteliğinde ise, tam bedeli karşılığında satılması düşünülebilir, başka türlü düşünülemez. Hele bu savaş gereçlerini, içeride, “Ulusal Kurum” denilen kurumlara satışını öngören hükümleri onaylamaya hiç olanak bulamıyoruz. Hangileridir bu ulusal kurumlar? Gereğede bunu hafifletmek için, özellikle araç ve gereçlerin bu kurumlara devri veya satışı veya hibesi öngörüldüğü söyleniyorsa da, maddenin kendisine baktığımız zaman böyle, “özellikle” gibi bir deyim dahi yok. Doğrudan doğruya gerek silahların, savaş gereçlerinin, donatının ve gerekse araç ve gereçlerin, “Türkiye’deki ulusal kurumlara devredilmesine veya satılmasına” hükmü var. Biz böyle ulusal denilen, ama

herhalde resmi devlet kurumu olmayan kurumlara silah ve savaş gereçlerinin devir, hatta bedeli karşısında satılmasına kesinlikle taraftar olamıyoruz.

Zaten bütçeden, “kamu yararı veya kamu hizmetinde” diye birtakım derneklere, aslında Anayasa düzeni ve demokratik rejimle bağdaşmayan derneklere bir takım bağışlar yapılarak, bu dernekler Anayasa düzenimizin ve demokratik rejimimizin başına bela ediliyor. Son zamanlarda komando örgütü gibi bir takım örgüt ve zorba kuvvetler ortaya çıktı. Bir de şimdi, “ulusal kurum” diye ne olduğunu bilemediğimiz, açıkça belirtilmeyen kurumlara böyle silah, savaş gereçleri ve saire verilecekse, bunun çok ağır sonuçlar doğurması düşünülebilir, demokrasimiz açısından. Bu bakımdan kurumlara değil hibe şeklinde, tam bedeli karşılığında dahi satış yapılmasına karşıyız. Bunu kesinlikle uygun görmüyoruz.

Sonra maddelere ve gerekçelere baktığımız zaman görüyoruz ki, bir 3. madde var, çok önemli. Fakat bu maddenin gerekçesi hakkında tek bir söz yok. Bu 3. madde şöyle başlıyor: “Dost yabancı silahlı kuvvetler personeline Türkiye’de veya kendi ülkesinde yaptırılacak askeri eğitimin gerektirdiği masraflarla” vesaire. Balon, bu hüküm de gösteriyor, bu yasa kesinlikle gerçekte ihtiyaç fazlası, kadro dışı malzemenin elden çıkarılmasıyla ilgili bir yasa değil, son derece politik bir yasa. Çünkü, bu yardımın yanı sıra, o yabancı dost ülkenin askeri personelinin bizim tarafımızdan kendi ülkesinde veya Türkiye’de yetiştirilmesi de söz konusudur. Demek ki son derece politik bir yasayla karşı karşıyayız ve bu 3. madde bize, ister istemez, Türkiye bakımından daima ve çok haklı olarak yakındığımız ikili anlaşmaları hatırlatıyor. Hani, ikili anlaşmalarla bize de yardım yapılıyor, personelimiz Amerika tarafından yetiştiriliyor ve saire. Ve bir zamanlar Türkiye’de bir edebiyatçı “Türkiye ikinci küçük Amerika olacak” diye. Galiba bu konuda da ikinci küçük Amerika olma özentisi var. Kendi çapımıza, kendi yardıma muhtaç halimize bakmadan diğer devletlere hem bol keseden hibe olarak malzeme vereceğiz, hem de onların personelini kendi ülkelerinde veya Türkiye’de yetiştireceğiz.

Türkiye bunları da yapacak durumda değildir. Kendi koşullarımızı, durumumuzu iyi bilelim ve kendi başımıza bela olan ve istemediğimiz çeşitten birtakım ilişkileri başka devletlerle kurmaya kalkmayalım. Kaldı ki, aslında kuramayız da. Çünkü, Amerika’nın bizimle kurduğu silah yardımı ve eğitim ilişkileri dış görünüşleri ve şekliyle burada anlatılan duruma benziyorsa da, aslında bu ilişkilerde belirleyici faktör, Amerika’nın süper bir devlet oluşu, egemen bir ekonomiye sahip oluşudur. Biz ise kendi yağıyla bile kavrulamayan, kendi iç sorunlarını, kendi gelişmesini, kalkınma problemlerini çözümleyemeyen bir ülkeyiz. Kalkıp da kendi kısıtlı kaynaklarımızı başka ülkeler uğruna harcamaya ve ne gibi sonuçlar doğuracağı bilinmeyen birtakım askeri ilişkilere girmeye herhalde yanaşmamalıyız.

Nihayet bir geçici madde var, o maddeyi de okuduğumuz zaman biraz şaşırıyoruz. Çünkü, o geçici maddeden öğreniyoruz ki 1965 yılından itibaren bu çeşit yardımlar ve satışlar yapılmaktaymış. 1965 yılından beri yapılan bu çeşit yardımlara ve satışlara da bu yasa hükmü uygulanacaktı. Yardım ve satışlar 1965’te başlamış, bugün 1969’da bulunuyoruz, 4 yıl geçmiş. Peki, bu yasa şimdi yeni getiriliyor, acaba 4 yıldır bu çeşit satışlar ve yardımlar hangi kurallara göre, hangi yasal mevzuata göre yapılmış, bu bir.

İkincisi, 4 yıldır yapıla gelen bu işlemleri neden 4 yıl sonra böyle bir yasaya bağlamak zorunluluğu duyulmuş? Bunları da öğrenmek isterdik, bu konuyu da bilmiyoruz.

Bu çok önemli noktalar dışında fon konusu, Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi gibi konular ikinci planda kalıyor.

Yalnızca, tam bedel karşılığı yapılan satışlara taraftar olabiliriz. O satışlar da eğer gerçekten kadro dışı ve fazla malzeme ise, onların satış bedellerinin bir fona ayrılması uygun olabilir. Bu kadar önemli ilişkiler ve yardımlar kurmakta, böyle bir açık bono olarak Bakanlar Kuruluna yetki vermek bize kuşkulu görünüyor. Çünkü, dediğim gibi, bu bir teknik yardım konusu değil, bu çok politik amaçlı bir yasadır. Bu arada, herhalde bu kadar açık bir bono halinde, bu kadar tam bir yetki verilmemesi gerekir.

Gerçi, malzemenin saptanması ve onaylanması yetkisi Genelkurmay'a bırakılmıştır. Genelkurmay Başkanlığı yalnızca, malzemenin Türk Ordusu bakımından gerekli olup olmadığı, ilerde kurulacak yeşil birlikler bakımından gerekli olup olmadığı konusunda karar verecek. Teknik bir karardır, ama burada asıl sorun politiktir ve politikaya bağlı askeri yardımdır. Onun için herhalde bu konuda Bakanlar Kurulu böyle yardımlara ve anlaşmalara girişmeden önce, Yüksek Meclisin bundan haberdar olması ve konuyu onaylaması gerekir kanısındayız.

Bu gerekçelerle ki, Türkiye İşçi Partisi bu yasanın tümüne ve maddelerinde getirilen tahlinini yaptığım hükümlerine karşıdır.

TİP Parlamentoda, Cilt 5, Sayfa 203-207